

بۇ ساندا

سیاسىي - نەزەربىيە تەتقىقاتى

دېڭ شياۋپىڭنىڭ مىللەي مەسىلە ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىنىڭ ئىگلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش ئىدىيىسى توغرىسىدا ..... گۈلىستان ياسىن (1)
 ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش توغرىسىدا .....
 ..... تۇر سۇنۇخى ئاتاۋۇلا (11)

مەشھۇر شەخسلەر تەتقىقاتى

مۇھەممەت ئىمىن توختايىوف ۋە ئۇنىڭ «قانلىق يەر» رومانى ھەققىدە .....
 ..... نۇرمۇھەممەت زامان (20)

كلاسسىك مەددەنئىيەت تەتقىقاتى

«تۇركىي تىللار دىۋانى» ۋە ئۇتتۇرا ئىسر ئۇيغۇر ئاياللىرىنىڭ كېيم - كېچەك زېبۇزىننەت مەددەنئىيەتى توغرىسىدا .....
 ..... قەمبەرنىسا مۇھەممەت حاجى، گۈلزەپەر مۇھەممەت (32)

جەمئىيەتىشۇناسلىق تەتقىقاتى

ئىقتىسادىي ئۇچۇر مەھسۇلاتىنى ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش توغرىسىدا ..... خەلپىدىن مۇساهىپ زۇلیار (39)
 شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشتا دۇچ كەلگەن مەسىلىلەر ۋە ئۇنى ھەل قىلىش تەدبىرلىرى توغرىسىدا ..... رازىيە مۇھەممەت (44)

تىل - ئەدەبىيات ۋە تارىخشۇناسلىق تەتقىقاتى

ئۇيغۇر تىلىدىكى تەستىق ۋە ئىنكار ئىپادىلەر توغرىسىدا ..... رازازاق مەتنىياز (51)
 ئۇيغۇر تىلىدىكى تەكرارى سۆزلەرنىڭ ئالاھىدىلىكى ۋە رولى ھەققىدە ..... سانىيە قەمبەر (62)
 هازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىدىكى قوشما جۇملە توغرىسىدا ..... تۇرنسا روزى (68)
 ئۇيغۇرلاردا تىل پەرھىزى ۋە ئېڭىمىز ..... ئايگۈل ئابلا (75)
 20 - ئىسر ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنىڭ ئۇمۇمىي ئەھۋالى ..... ئازاد سۈلتان (81)
 ئۇيغۇر هازىرقى زامان ئەدەبىياتىنىڭ شەكىلىنىشىگە تەسىر كۆرسەتكەن تاشقى ئامىللار توغرىسىدا ..... مۇھەممەتجان مۇرتىزا (99)
 تارىم رايوننىڭ ئەسلى ئاھالىسى توغرىسىدا مۇلاھىزە .....
 ..... ئەخەمەت مۇمن (تارىمى) (117)

قانۇنچىلىق تەتقىقاتى

ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ مۇھىت ئاسراش مەسئۇلىيىتى توغرىسىدا .....
 ..... مۇھەممەت حاجى (129)
 تارقاڭ ئولتۇرالاشقان ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ هوقوللىرىغا قانۇن ئارقىلىق كاپالەتلەك قىلىش ھەققىدە ..... ئالىم قادر، خالىدە زوردۇن (134)

بۇ ساندا

سياسي نەزەرەتىنەتىقىقاتى

- پەن - مائارىپقا تايىنىپ، شىنجاڭنى كەڭ كۆلەمدە ئېچىش ۋە گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا دەسلەپكى مۇلاھىزه ..... ئىسمائىل نىيار (1)
- دېڭ شياۋىپىڭىڭ دېقانلار مەسىلىسىگە ئائىت بايانلىرى توغرىسىدا قىسىچە مۇلاھىزه ..... خېلىل مۇھەممەت، ئېزىز توختى (9)
- ئىدىيىۋى سياسى خىزمەتتە يېڭىلىق يارىتىش ۋە ئۇنى زامانىۋلاشتۇرۇش توغرىسىدا ..... ئابدۇكپىرمۇ مۇھەممەت (18)

مەشهۇر شەخسلەر تەتقىقاتى

- شاىئر ۋە ژۇرتالپىست نۇرمۇھەممەت بوساقۇپ ھەم ئۇنىڭ ھايات پائالىيەتلەرى توغرىسىدا ..... ئىسمائىل تۆمۈرى، شاۋوكتى ئېلاخۇن (26)

كلاسسىك مەددەنسىتەت، تارىخ، ئىنتىوگرافىيە تەتقىقاتى

- تۇرپاندىن يېڭى تېپىلغان قەدىمكى ئۇيغۇر بېزىقىدىكى تۆت پارچە ھۆججەت ئۇستىدە تەتقىقات ..... مۇھەممەد سىددىق رەشىدى ۋە «سىددىقىنامە» ..... ئىسراپىل يۈسۈپ (35)
- فىردەۋىسى ۋە «شاھنامە» توغرىسىدا مۇلاھىزه ..... داۋۇت سايىم (53)
- تالىك سۇلالىسىنىڭ ئورخۇن ئۇيغۇر قاغانلىرىغا ئىنئام قىلغان ھۆرمەت ناملىرى توغرىسىدا ..... مۇھەممەت زۇنۇن ئابدۇكپىرمۇ (74)

تىلى تەتقىقاتى

- HSK ۋە خەنزو تىلى ئوقۇنۇشى ..... ئەخەمت يەھىيا (78)
- گراماتىكا تەتقىقاتدا مورفوЛОگىيلىك بىرىكمىلىر بىلەن سىنتاكسىسىلىق بىرىكمىلىرنى ئارلاشتۇرۇۋېتىشكە بولمايدىغانلىقى ھەقىدە ..... مۇھەممەت سادىق (85)
- شەخسىز پېئىل ياسىخۇچى قوشۇمچىلارنىڭ ياسالما پېئىللارنىڭ شەكىللەنىشىدە گۇينايىغان رولى ھەقىدە ..... ئادىلە مۇسا (88)

ئىقتىصادشۇناسلىق تەتقىقاتى

- تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ بازار ئىگلىكى توغرىسىدا ..... ئەخەمت يەھىيا (92)
- ئېلىمىزنىڭ ئىجتىمائىي كاپالىت تۈزۈمى ئىسلاھاتى ھەقىدە مۇھاكىمە ..... قاسىمجان ئەخىمدى (106)
- شىنجاڭنىڭ ئىقتىصادىي تەرەققىياتىنى تېزلىتىشىتە غىيرى ئومۇمىي مۇلۇكچىلىك ئىگلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ زۆرۈلۈكى توغرىسىدا ..... تۈرسۈن ئىسمائىل (115)

مائارىپ ۋە پىسخولوگىيە تەتقىقاتى

- ئېلىمىزدە داۋاملىق تربىيەلىشنى يولغا قويۇشنىڭ زۆرۈلۈكى توغرىسىدا ..... ئەنۋەر يەھىيا (123)
- ئالىي مەكتەپلەردىكى ئەخلاقىي پەزىلىتى ناچار ئوقۇغۇچىلارنىڭ پىسخىكا جەھەتسىكى بېتەرسىزلىكى ۋە ئۇنى تۈزىتىش ئۇسۇلى ..... ئابلىز مۇسا (127)

قانۇنچىلىق تەتقىقاتى

- مەللەي ئاپتونومىيلىك جايىلاردىكى مەللەي مۇناسىۋەت ھەقىدە ..... رىزۋانگۈل نىيار (133)

بۇ ساندا

سیاسی نەزەریيە تەتقىقاتى

- غۇربىي رايونلارنى ئېچىشتا ئىختىسالىق خادىملارغا تايىنىشنىڭ زۆرۈلۈكى توغرىسىدا .....
1 تەدبىرىنىڭ رولى ۋە تەدبىر كۆرۈشتە رىئايە قىلىشقا تېگىشلىك پىرىنسىپلار توغرىسىدا ..... ئىمامىئىل حاجى 5
سوتىيالىستىك بازار ئىگلىكى بىلەن يېڭى دەۋرىدىكى پارتىيە ئىگلىك جەھەتنىن تەربىيەلىنىشنىڭ مۇناسىۋىتى توغرىسىدا ..... ئۇ خەمەتجان مەتروزى 13

كلاسسىك مەدەنىيەت، تارىخ، دىن ۋە ئېتىنوجرافىيە تەتقىقاتى

- قدىمىكى ئۇيغۇر تىلىدىكى «سەكىز يۈكەك يارۇق»قا ئائىت دىن ۋە تىل مەسىلىرى توغرىسىدا ..... ئابدۇرپىش ياقۇپ 22
«تۈركىي تىللار دىۋانى»دىكى تىباپەتچىلىك ۋە خىمېيىگە ئائىت ئاتالغۇلارغا ئىزاهات ..... مامۇت قۇربان 40
جۇڭغار ۋە مەنچىڭ خانلىقلەرنىڭ تەڭرىتاغىنىڭ جەنۇبىنى ئىدارە قىلىش سیاسىتى توغرىسىدا ..... ئالىيە ئەنۋەر 54
داغۇرلارنىڭ ئەنەنۋى مىللىي كىيمى - كېچەكلىرىنىڭ ئالاھىدىلىكلىرى ھەققىدە قىسىقچە مۇلاھىزە كولىيا 61

تىل ۋە ئەدەبىيات تەتقىقاتى

- خەنزاۋۇ تىلى بىلەن ئۇيغۇر تىلىدىكى ئادەتتىكى ئىنكار جۈملە توغرىسىدا ..... ئابلىمۇت يۇنۇس 65
ئېنىقلەما ۋە ئۇنىڭ ئۇيغۇر تىلىدىكى ئىپادىلىنىش شەكىللەرى ..... ئابدۇشۇكۇر روزى 73

مائارىپ ۋە جەمئىيەتشۇناسلىق تەتقىقاتى

- ماۋزىبەذۇڭ ئىدىيىسى دەرسلىكى ئۇقۇنۇشى توغرىسىدا ..... پەخرىدىن ئىمنىن 81
ساپا ۋە ئۇنىڭ تۇقۇم دائىرسىي ھەققىدە ..... ئەنەيتۈللا قۇربان، زېبىرىنىسا سادىق 89
مائارىپ ئىنسانشۇناسلىقى توغرىسىدا مۇهاكىمە ..... ئادىل مۇھەممەت 97
شىنجاڭنىڭ ئىقتىصادىي تەرقىقىياتدا كەسپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشكە دائىر بىزى مەسىلىر توغرىسىدا ..... ئارسالان ئەھمەد زىيائى 103
ئۇلتۇرۇق ئۆي ئىستېمال كىرىدىتىدە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىر ۋە ئۇنى ھەل قىلىش تەدبىرىلىرى ئايىشم يۇنۇس 109

قانۇنچىلىق تەتقىقاتى

- ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەق تەلەپ ئىشلىرىغا ئائىت قانۇنچىلىق خىزمىتى ھەققىدە دەسلەپكى ئىزدىنىش ..... ئامانجان تىلىۋالدى 115
دۆلەتتى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىش بىلەن پارتىيە رەھبەرلىكىنىڭ مۇناسىۋىتى توغرىسىدا ...
ئۇچ ۋىلايدەت ئىنقىلابىي ھاكىميتتىنىڭ ئەدىليي تۈزۈمى ۋە ئۇنىڭ ئالاھىدىلىكى توغرىسىدا ...
ئەركىن توختى 132

بۇ ساندا

سیاسىي نەزەربىيە تەتقىقاتى

- «ئۇچك ۋە كىلىك قىلىش» نىڭ ئىلمىي مەنسى ۋە دىنالېكتىك مۇناسىتىنى توغرا ئىگىلەش ھەققىدە 1
كۆمپارتبىيە ئەزالرىنىڭ سیاسىي، ئىدىبىي ئاپاسىنى ئۆستۈرۈشنىڭ زۆرۈرلۈكى توغرىسىدا
قسقىچە مۇلاھىزە ..... ئىلھام ياسىن، ماۋەنچىڭ 13
دېڭ شىاۋپىڭنىڭ ئەمەلىيەتچىل بولۇش ئىدىبىسى توغرىسىدا 18
ئارزىگۈل ئۇسمان، ھۆرمەت ئۇسمان 18

مەللەت شۇناسلىق تەتقىقاتى

- سېرىبىدىكى ھازىرقى يەرلىك تۈركىي مەللەتلەر ھەققىدە دەسلەپىكى ئىزدىنىش 23
ۋارس ئابدۇراھمان، داۋۇت سايىم

كلاسسىك مەددەنیيەت، دىن ۋە ئېتىنوجرافىيە تەتقىقاتى

- ئىدىقۇت ئۇيغۇر خانلىقىنىڭ دەقانچىلىق ئىگىلەكتىك تەرەققىياتى توغرىسىدا 37
ئىسلام دىنىنىڭ شىنجاڭغا تارقىلىشى ھەققىدە ..... چىمن نەجمىدىن 44
«تەكلىماكان» نامىنىڭ ئېتىمولوگىيىسى ھەققىدە قايتا ئىزدىنىش ..... مۇھەممەتئىمەن تورسۇن
ئۇيغۇرلاردىكى ئۆلۈم يەھىزى توغرىسىدا ..... پالتاخۇن ئۇللاخۇن، گۈلنار ئىسمائىل 51
«قاپۇسنانە» ۋە ئۇنىڭ رېئال ئەھمىيىتى ھەققىدە ..... ئايىنۇرە دولات 58
ئۇمىد غەنلىك ..... گۈزەپەر مۇھەممەت 67

تىل - ئەدەببات تەتقىقاتى

- ئىستىلىستىكا ۋە ئالىي مەكتەپلەردىكى ئىستىلىستىكا ئوقۇنۇشى توغرىسىدا 73
ئۇيغۇر تلى بىلدەن ئىنگلەز تىلىدىكى سۆزلەرنىڭ ياسلىشى جەھەتىكى ئورتاقلىقلار ھەققىدە .....
تىيىچەن ئېلىيپ شېئىرلىرىنىڭ بەدىئى ئالاھىدىلىكى توغرىسىدا ..... قاۋىسلقان قامىجان 84
چۈش ھادىسى ۋە ئۇنىڭ ئەدەبىي ئىجادىيەت ئىلھامى بىلدەن بولغان مۇناسىتى ھەققىدە .....
ئۇمىد غەنلىك 97

قانۇنچىلىق، جەمئىيەت شۇناسلىق ۋە ئىقتىساد شۇناسلىق تەتقىقاتى

- ئىناۋىتسىز نىكاھقا مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەر توغرىسىدا ..... مۇتەللىپ ھۆسەين 106
شىنجاڭنىڭ يېزا - بازار ئاپاسىي قاتلام ھاكىمىيەت قۇرۇلۇشنى كۈچىتىش تەدبىرىلىرى ھەققىدە ..... ئابدۇكېرىم يۈسۈپ 113
دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ھەققىدە مۇلاھىزە .....
ئارزىگۈل نۇراخۇن 125

تەشىيەتچىلىق تەتقىقاتى

- تەھرىرلىك خىزمىتى ۋە مۇھەررەرنىڭ كەپپىي ئەخلاقىي توغرىسىدا ..... پەرىدە كېرىم 133
ژۇرنىلىمىزنىڭ 2000 - يىللەق ئومۇمىي مۇندەرجىسى 137